

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an.

Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat“, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.

Apare JOIA

Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.

Redacția și Administrația: Orăștie (Jud. Hunedoara).

ADÂNCUL ÎNȚELES

AL SFINTELOR PAȘTI

Neamul cel fără-de-lege s'a înșelat acum 2000 de ani.

Oare nu se va înșela și acum?

Neamul evreesc și pe vremea venirii Mântuitorului nostru Isus Cristos, ca și acum, era un neam de uneltitori împotriva voinței dumnezeiești, împotriva dreptății și fericirii popoarelor din apropierea lor sau printre cari se putuseră viți. Mănați de o credință plină de egoism (doritoare de tot binele lumii numai pentru sine), ei s'au amestecat în treburile altor popoare, cu scopul de a le robi, și au fost totdeauna o stavilă pentru ridicarea acestora, ba a întregii omenimi, la o viață sufletească curată, bună, care să le aducă mântuirea. Totdeauna ei au fost poftitori și prețuitori numai ai comorilor pământești, stăpâniți numai de poftele și patimele neînfrânte ale trupului, cari isvorăsc dela diavolul. Niciodată sufletul lor nu s'a ridicat mai sus, la cunoașterea adevărului unei vieți sufletești biruitoare asupra lutului pământesc, la o viață așa cum ni-o poruncește Cel de sus. De câte ori au încercat profeții lor să-i ridice, n'au isbutit.

Dumnezeu a vrut să trimită pe Mântuitorul de oameni, chiar în mijlocul beznei întunecoase a acestui neam. Căci din întunerec totdeauna strălucește mai puternic lumina!... Dar se porniră rabinii, fariseii și cărturarii lor, la luptă împotriva Duhului ceresc ce-l aducea Mântuitorul și-l sămăna pe pământ. Ei simțiră îndată, că Acel ce propovăduia căutarea „comorilor în cer“ și o viață descătusată de robia cărnii, îndreptată spre dragostea de viață a sufletului celui veșnic — Acela era pentru ei primejdia cea mai mare, cum lumina e risipitoare întunerecului. Și, temându-se că vor fi biruiți de cerescul Duh Sfânt și că va fi capăt domniei lor de ură și de porniri diavolești, se puseră să uneltească împotriva lui Isus. Se puseră pe sfat și pe țesături viclene, pentru a înăbuși tot adevărul, toată dreptatea, toată înălțarea ce o sămăna cu dăr-

nicie pe pământ Fiul lui Dumnezeu.

Cerescul trimis fu încercuit tot mai mult de mincinoase dovezi, de diavolești curse, și sfârși prin a cădea în mâna Jidovilor și a fi osândit la moarte pe cruce. *Moartea*, această unealtă hotărâtoare și de neînving a Diavolului, în aceasta își puneau Jidovii toată nădejdea. Trecut odată prin focul morții, Evreii erau siguri că au biruit pe Isus, că au scăpat de El, că L-au nimicit. Așa crede duhul pământesc, așa crede Satana, că aici pe pământ e totul, poftele pământului sunt totul, legile pământului sunt cele mai mari legi, glasul lutului, al cărnii, e cel mai sfânt și puternic glas, și că aci cu pământul se sfârșesc toate. Pentru astfel de capeteuciderea lui Isus era scăparea și îngroparea pe veci a luminii pe care o aducea El pe pământ.

Ce crudă desamăgire le fu însă dată! *Chiar când se credeau biruitori*, după moartea trupească a Mântuitorului, chiar atunci când credeau că nimic nu-i mai amenință, — chiar atunci le veni cea mai neașteptată înfrângere: Mântuitorul, trecând peste înguste legi pământești, *învie din morți*, și apoi urmă, înmiit de repede, *răspândirea creștinismului printre popoare*, cucerind toate inimile!

Învierea Domnului e cea mai sfântă mângăere pentru cei năpăstuiți, pentru cei încercuiți de uneltirile duhului rău, ea e semnul și chezașia *dreptății, adevărului și binelui, biruind ori-ce piedici pământești pe care a isbutit a i-le ridica Satana în cale.*

Azi, după două mii de ani, acelaș neam jidovesc, purtătorul duhului pierzării, a isbutit a țese o nouă și uriașă uneltire împotriva Dreptății, împotriva binelui și fericirii tuturor oamenilor. Popoarele lumii de azi sunt grozav înlănțuite de

puterea pierzătoare jidovească, ajunsă a stăpâni pământul, ici pe față, colo încă sub ascuns. Au stricat credința creștinească din oameni și i-au cufundat în mocirla păcatelor, în care nu se prea zămislesc puteri de mântuire; au cumpărat pe conducătorii neamurilor, după-ce li-au stricat pe încetul sufletele; au pus mâna pe bunurile noastre pământești, orașe și avuții; au amețit de cap pe cei mulți și neștiutori, au lucrat la nimicirea celor rămași buni, iar acum mână omenimea aceasta nenorocită, tot mai aproape de prăpastia ce i-au pregătit. Suntem atât de încercuiți, încât nu știm ce să mai facem. Săraci, stricați la suflete, cu o gloată neînțelegătoare și neputincioasă, cu conducători vânduți, ajunși să vedem puterea Statului apărând ea însăși stăpânirea pierzătoare, — s'ar părea că nu mai e mântuire. Puținii buni ce se mai strâng la olaltă pentru luptă împotriva acestei nenorociri pe care o văd în calea vieții neamurilor, sunt ușor făcuți neputincioși și risipiți de dușmanul atotstăpânitor. Ne simțim pe marginea mormântului... Pe fețele Jidanilor începem să citim acelaș diavolesc zâmbet biruitor, pe care-l aveau acu-s douăzeci de veacuri, când pecetluiau Sfântul Mormânt proaspăt. Ei nici nu se mai îndoesc, că de acum sunt stăpâni de neînlăturat ai lumii și că a sosit fiorosul lor ceas, ceasul biruinții Răului și Întunerecului peste tot globul! (Un Jidan, *Isac Blümchen*, a scos o carte obraznică în Franța,*) prin care mărturisește, că Jidanii nu trebuie să se mai sfiiască a se arăta *pe față stăpânitori ai lumii*, deoarece creștinii — *nu mai au ce să le facă!*)

...Dar clopotele Învierii ne coboară din nou în suflete amintirea întâmplărilor minunate dela începutul creștinismului... Prin zarea lumânărilor aprinse în noaptea Învierii, revedem aceeași ochi diavolești, îi revedem însă nu biruitori, ci umpluți de groază în fața loviturii

*) Cartea, apărută în 1914 la Paris, poartă titlul „*Dreptul Rasei Superioare*“, și a fost de curând tradusă și publicată în românește de valorosul profesor dela Cluj d-l I. C. Cătuneanu. (Se poate comanda dela revista „*Intrăpărea Românească*“, Cluj, Strada Bob No. 7).

neașteptate ce a coborât-o Cerul asupra lor. Iar după ce fulgerul orbitor al Învierii a trecut, simțim, odată cu venirea zorilor zilei dintâi de Paști, bucuria ușurării și a isbânzii de atunci de demult... Neînvingă se înalță iarăși făclia Mântuitorului, când risipite pe cele 4 vânturi zburat'au toate îngrădirile ce isbutiseră Jidovii a le pune dreptății și stăpânirii adevărului creștinesc.

Și ne întrebăm atunci azi, când roata vieții ne-a adus din nou înainte sclipirea hidoasă a biruitorilor ochi diavolești: ***oare nu se vor înșela Jidanii și de astădată ca și acu-s două mii de ani, și nu va veni iarăși, dela acelaș Cer milostiv, biruind îngrădiri oricât de puternice, o nouă ÎNVIERE?***

Cu adâncă credință în îndurarea Cerului, încrezători în nimicnicia biruințelor de azi ale Jidanilor cari întruchipează Duhul Răului, așteptăm neclintiti noua înviere a lumii nenorocite de azi, și credem că aducem cea mai caldă mângăere celor obidiți și copleșiți de apăsarea și îngrijorarea zilelor de acum, amintindu-le că:

Cristos — a înviat!

***

Inchiderea Parlamentului.

Nădejdea bună ce ni-o dă înălul Ministru, despre sănătatea M. Saie Regelui.

La 15 April s'a închis sfatul Țării (și Adunarea Deputaților și a Senatorilor). Înălul Ministru, dl General Averescu, a citit Scrisoarea de închidere trimisă de M. Sa Regele, arătând că e mulțumit de cât s'a lucrat în Sfatul țării dela deschidere până acum.

După citirea Scrisorii, dl General Averescu a spus, că e bucuros că poate vesti, că M. S. Regele a trecut peste boala (mai drept zis boalele) ce l'au încercat și că e pe calea intrării depline.

„La deschiderea viitoare a Sfatului Țării (în toamnă), spune dl General, Maestrea Sa va citi însuși Cuvântul de deschidere cu aceeaș formă sărbătorească, dar într'o stare de sănătate mult mai bună ca în toamna trecută“.

Adunările s'au bucurat foarte de această vestire, precum se bucură toată țara, — și dorește ca în plin să se împlinească proclamația General.

La 10 Mai — sărbătoarea națională cea mare, — Statul Țării se va aduna de nou pe timp de câteva zile, — fiind să dea o deosebită strălucire sărbătorii acelei zile. Va ține ședință sărbătorească, apoi vor merge toți deputații și senatorii la parada cea mare, încunjurând pe Iubitorul R. ge și fiind fericiți să-l vadă de nou și sănătos în fruntea sărbătorii de bucurie a Țării.

De vrei să ai pace, pregătește-te de război!.

Așa spunea înțelepciunea romană. Și până ei înșiși au urmat sfatul ei, au trăit, când s'au dat dorul, s'au prăbușit.

De această înțelepciune a strămoșilor noștri se pare înșuflat Ministerul nostru de război, când vrea să ne pregătească o mare „flotă aeriană” (armată de avioane, mașini zburătoare, în slujba apărării naționale). Și fiindcă bugetul Statului nu ajunge a da cât s'ar ceré, Ministrul de război face caldă chemare către țară, să înceapă orașele, județele, comunele, a ajuta la formarea cât mai repede a armatei noastre zburătoare.

La 8 Mai se ține la București o adunare care să dea marele îndemn țării pentru această muncă. La Ateneul Român se va aduna lumea, unde dl General Radeanu va ține o conferință (vorbi bine pregătită) despre aviație (despre folosul zborului) și însemnătatea ei în război.

Comandanții de Garnizoane militare vor fi poftiți a face ce pot în orașele lor, în județele lor, formând comitete de adunat daruri pentru patrioticul scop.

Cei bine înțelegători le vor da tot sprijinul lor.

Doi județe au premers cu pildă bună: Județul Olț (cu capit. Crailova) dăruiește 2 avioane (mașini de zburat) pentru armată, și județul Brăila alte două. Celelalte le vor urma.

Din păcatele noastre.

La Cluj s'a ales o primărie nouă, și Consiliu comunal nou, sprijinit pe Români averescanți și pe unguri.

Noul Consiliu avea drept să cheme și 5 femei în consiliu. Partidul averescan a propus să se dea scaun în sfatul orașului la 3 Române și 2 meștere.

Partidul Național țărănesc însă, însoțit cu socialiștii comuniști (unguri și evrei de cei mai răi), a pus altă listă: o 2 române, 2 unguroi și o Țidavcă! Ungurii cari erau cu lista guvernului, au pus și ei pe lista lor, în locul Româncei a 3 a, pe Țidavcă. — și așa au făcut să lasă cele 2 române și cele 2 unguroi de pe lista primăriei, dar și Țidavca de pe lista partidului național-țărănesc. Ce mare

Numărarea locuitorilor.

În ziua de sf. Paști se începe numărarea locuitorilor țării noastre. Notarii și primarii au primit tipăriturile de Țidavcă.

Sfătuim de nou pe cetitorii noștri, să sfătuiască și ei la rândul lor pe toți locuitorii: să spună tot adevărul la întrebările ce li se pun! E spre binele țării să ne știm câți suntem, și cine suntem. Nu are nici o legătură cu dările (cum spun spun unii nepricepuți, că după asta se vor pune dările! Nici vorbă de așa ceva!)

Ungurii sunt farloși, că, după îndrumările de sus, Ungurii vor fi scriși Unguri, Nemți Nemți, dar Țidavci vor fi scriși ca ce sunt: Țidavci! Ungurii ar vrea să fie scriși și Țidavci din Ardeal, Bănat și Crișana ca Unguri, ca să lase ei mari la număr, și Țidavci să lasă pușini, ca să nu se mai sparie lumea de numărul lor.

Băgați de samă: Mulți Țidavci vor cerca a se ascunde dela numărătoare, ori a se ascunde sub altă haină, că-s Unguri, că-s Nemți. Nu trebuie suferiți. — Las' să-l știm câți sunt!

păcat național a săvârșit aci partidul „național (?)”, făcând să cadă o româncă și să intre o Țidavcă în primărie!

Din pildele altora.

Se știe că Grecii sunt un popor de isteți negustori. Mai isteți și ca Țidavci lucru pentru care Țidavci nu-și pot face casă caldă în Grecia. Grecii, ținând la mândria lor de buni negustori, nu i suferă printre ei.

Dar iată ce povestește lumina-tul Profesor universitar Dr. Paulescu (Buc.) în gazeta „Solidaritate Creștină” dela 3 April a. c.: Acum câțiva ani veni la Atena, — unde nu se pomenește de vr'un negustor Țidavci, — o mare Casa negustorească streină, cu nume frumos franțuzesc, care așază în loc de frunte un uriaș „Bazar” (prăvălie cu de toate), luxos și foarte bogat în tot felul de mărfuri, după tipul magazinului „Galeria Lafayette” din Paris.

Nou veniții împărțiră în tot orașul invitații (pofțiri) la sărberea de deschidere, — care fu cu adevărat strălucită.

Toată lumea bună, familiile cele mai de frunte, ba chiar Familia Regală, cu Miniștri și deregători de frunte al țării, veniră la deschiderea marelui magazin francez (avind ei dragoste pentru Francezi), beură câte un pahar de „Șampanie” (vinul cel mai domnesc) și le doriră Francezilor „noroc și spor” aci în capitala Greciei.

Dar chiar în timpul sărbătorii, zănuși ochi bine cercetători simțiră, că aci e o mare înșelăciune: Proprietarii marelui Bazar sunt — Evrei, îmbrăcați în haine de „Francezi”.

Șase luni mai târziu, marele bazar își strângea catrafusele și se îndreaptă într'altă parte (poate că spre România!).

Căci: vestea că Țidavci au pus prin înșelăciune pictorul în Atena, se răspândi ca falgerul și — în șase luni de zile cât Bazarul își ținea ușile deschise, nici un pictor de grec nu trecu peste pragul lui!

Așa-l undă poporul e înțelegător de binele său și al fiilor săi, și vede cu ochii curat pe dușmanii lui.

Când vom fi și noi macar pe jumătate Greci?..

Pe aiurea și pe la noi.

„Banca Franței” a scăzut interesele (cametele) pentru cei ce au împrumuturi dela ea, anume dela 7 la 6%, pentru lombard, și dela 5% la 5% pentru scont.

Cu cât viața începe a se așeza mai bine, — Banca Franței se potrivește mersului vremilor și ușurează interesele ce le socotește datornicilor săi.

La noi încă nici o nădejde.

Unele — altele.

Un Prinț Indian, la noi.

Sâmbăta trecută a sosit la București un Prinț Indian, Iagjit Slight Bahundur, „Maharaja” (Principe) de Kpenthala (numele ținutului peste care el e domn, supus însă Angliei). A fost primit, cu însoțitorii săi, cu cinste ce se dă domnitorilor.

Stând de vorbă cu unii gazetari, le-a dat lămuriri despre țara sa, spunând: Sunt Prințul Domnitor al câtorva provincii (părți de țară) din partea de Miază-noapte a Indiei. În acele ținuturi sunt nemurii foarte mestecate de oameni; se vorbesc aci vre o 50 de feluri de limbi, (adevărat Babilon). Dar eu vorbesc numai două limbi în diene. În India domnesc, ca și aici, foarte mulți Prinți, fiecare cu partea lui de țară, unii foarte bogăți. Eu nu s dintre cei bogăți.

Dela noi pleacă la Budapesta, Viena, Paris, apoi în toamnă se întoarce acasă.

După glumă, o vorbă serioasă

În numărul trecut al foii noastre, dl N. Cr. a făcut un șir de glume bune piscătoare, pe seama cârțarilor din Oraștie și a felurilor corporaționale și chiar a Primăriei, pentru lipsa lor de purtare de grijă „Asociaționale”. Arăta cum se îmbulzesc toți cu dăruri pentru ea — tocmai precum nu se îmbulzesc.

Acum vine o știre din orașul „Sfântul George”, din Săculme.

Primarul ungar al acestui oraș a făcut pe consilierii, mai toți unguri, să voteze pentru despărțământul „Atra” de acolo, o casă de a orașului, în preț de 15.000 Lei, și să pună în bugetul orașului 20.000 Lei pentru „Astra” pe av... (Vezi „Universul” dela 18 April).

Nu-i înțelegere de loc.

La „Liga Națunilor” sunt încercări de a hotări statele să-și împoștineze înarmările, să le chiar scadă, să oprească întrecerea în înarmări.

Dar nu e înțelegere deloc. Nici un stat n'are încredere în celalalt. Fiecare își zice: Ai vrea ca eu să mă las cu mâinile goale, pentru ca într'o zi tu să poți sări asupra mea și să mă sfăș. ușor!

Clojul cu 2 primari.

Abla s'a așezat în scaun noua primărie din Cluj (în cap cu d. Osvada), și Curtea de Apel a adus judecata asupra recursului făcut de fosta primărie (în cap cu d. Teodor Mihail), — aflând că cea veche a fost pe nedrept înlăturată, și e a se pune napoi în scaun!

S'a făcut acum recurs la Cassație. Să vedem ca o spune Cassația. Pân'atunci Clujul are 2 primari și 2 rânduri de „Conzillii”.

Între Sași

a început să se vâre neînțelegerea. Fostul primar al Sibielui Albert Dörr, ținând samă din nemulțumirea din popor împotriva marilor dări bisericesti, — a format un nou partid politic, „Sachsenbund”, care nu mai ține samă de Partidul săsesc, care a sprijinit punerea dărilor celor foarte mari pentru a-și plăti mai mult ca boereste preoștii. Noul partid amenință cu ruptură grea chiar în biserică.

Sunt armările vremilor schimbate. Sașii nu erau deprinși a cheltui și ei pentru biserică și școli, că le ținea „Universitatea Săsască” cam pe toate. Azi „Universalitatea” lor a cam sărăcit, căci și-a băgat toți banii în împrumuturile de război ale Austriei și Ungariei... Când să mai dea și din șerparele lor, Sașii nu prea vreau, că n'au fost deprinși cu așa ceva.

Moarte de om, pentru pământ!

Legea Agrară a fost împărțit între Români din Hărău (lângă Deva) pământul unor coloniști unguri, virșiți aci de stăpânirea maghiară prin volocile, pentru a strămuta pe Români. Români își lucrau acum de câțiva ani pământul. În alegerea ce trecură, Partidul Populului prin voia săi, cerșind voturile ungarești, li-au promis (făgădui) Ungarilor, că le dă napoi pământul din partea de hotar zisă „Feldioara”... Și Ungurii au votat cu guvernul.

Acum venind pomucă Hărăenilor să dea napoi pământul țării la apăsătorii lor de lei, la Ungari, — când Ciangăli din Deva s'au dus în 12 April să-și pună țării plugul

în brazdă, păziți de vre-o 3 poliști: vre-o 70 de Români năcăjiți i-au împresurat, i-au luat la bătae, i-au alungat, iar pe un Ciangău mai dărz, care s'a prins cu mulțimea, l-au omorât și l-au aruncat în Muraș, alți doi loviți de moarte.

Nu s' de vină aci Românii năcăjiți, ci măsurile nebune ale stăpânilorilor, cari odată zic: „Iaca „fraților” dreptul vostru!” iar mâine, dacă au alt interes (trebuință), dau pe „frați” napoi, bătându-și joc în chip ticălos de „dreptul” lor mărturisit ieri.

Pentru N. Totu.

Am mai primit dela: Dl Petru C. Stefanescu, Inspector de asigurări, Alba Iulia, 200 Lei; dela I. Petrilo, 70 Lei, adunați dela elevii cl. VI. din Beșeu; dela Dum. Găinar din Vingard, 15 Lei.

De tot azi . . . Lei 285.—
Din Nr. 13 . . . 28535.—
Total Lei 28820.—

Dela „Liga Creștină”

nu putem da vești prea bune. E nelușlegere între conducători și nu s'a ajuns încă la împăcirea lor. Dl Președinte A. C. Cuză crede că are drept singur a lua hotărâri mari și chiar a da afară din Ligă pe unii membrii, și așa a vestit că da afară din Ligă pe unii membrii, ca doi deputați Paul Iliescu (București) și Dr. H. Vasiliu (Botoșani).

În fața acestor stări de lucruri, cei 2 vicepreședinți ai Comitetului conducător, au chemat comitetul pe 17 April la București, — și fiind de față 6 deputați și 8 membri din Comitetul Conducător, — dl Președinte n'a mers la ședință, — au hotărât cu toate glasurile de față următoarele:

1. Comitetul află că scoaterile din Ligă a unor fruntași, chiar deputați, prin d. Președinte, nu se pot lua în seamă, întrucât acest drept nu este dat Președintelui singur prin Statul și Legea Ligii, și celor dați afară nu li se află vină.

2. Convocarea „Adunării Naționale” făcute de d. Președinte pe ziua de 8 Mai la Iași, nu e legal conchemată, căci „Adunarea Națională” (care e mai presus și de Comitet și de Marele Consiliu, o poate chema, cum e scris în Statut, numai „Marele Consiliu”, în zile de mare primejdie pentru neam sau țară!). Ca atare Comitetul conducător aflându-o greșit chemată, nu sfătuește pe membrii a lua parte la ea, — pînă nu va fi chemată de instanța în drept.

3. Comitetul conducător, cheamă pe ziua de 8 Mai la București „Marele Consiliu” (care e instanță mai presus de Comitet ca el să chibătuască asupra stărilor din Ligă și să le aducă în bună rînduială).

4. S'a vestit că d. Președinte a făcut schimbări în Statutele Ligii. Acest drept fiind al Marelui Consiliu, schimbările făcute fără știrea lui, nu se pot socoti obligatoare.

5. S'a scos de nou la 17 April, foata „Apărarea Națională”, care duceră război chiar contra unor membri de frunte ai „Ligii”. Comitetul vedește, că, în noua ei formă, foata nu mai oglindește și păreri Comitetului Conducător.

6. Comitetul trimite d-lui Președ. Cuză de nou rugarea sa (repetată pînă acum de mulți membri ai lui), ca să revină la starea firească a finit

regulamentelor și Statutului Ligii și să revină în sinul Comitetului, — spre binele mișcării și al Ligii.

Deci Ozeu ca chemarea Comitetului să fie bine primită de d. Președinte și să vedem în curând restabilită buna înțelegere.

Muncitorii dela Hunedoara și Ghelar—foarte nedreptățiți.

În Ministerul Industriei și Comerțului se fac greșeli neînțelese și neiertate față de muncitorii din ținuturile bune românești. Pildă îngrijitoare ne dă Hunedoara și Ghelarul cu Uzina (fabrica) de fier.

Nainte de războiu această Uzină, care are 5 furnale (cupatoare de topit fierul și hoarne), lucra din plin, cu toate cele 5 furnale, cu câte 1800—2200 lucrători, și aceștia lucrau câte 12 ceasuri pe zi, și așa ținutul acesta, curât românesc, găsea aci bun prilej de câștig.

Decând fabrica a fost preluată de Statul român, mai lucrează numai cu un furnal (din 5), și numai 8 ceasuri pe zi. Așa mai găsesc muncă (pe vreme mai scurtă cu a 3 a parte, și firește, și cu plată cu atâta mai mică) câte 1300—1500 lucrători. (Dacă s'ar lucra 12 ceasuri, numărul lor ar fi abia 900—1000, sau pe jumătate cât naintea de războiu) C-ea-laltă mie de muncitori a rămas cu totul fără pâine.

Acum și soarta acestora, mai puțin, se caltină. Iacă de ce: Avem aci de lucru 1300—1400 de lucrători, pentru că Statul ne dă-lea și lucrul reparării de vagoane. Dar în luna trecută, Martie, Direcția Uzinelor a primit înștiințare dela Ministerul de Industrie, că încetează repararea de vagoane la Hunedoara.

Pe urma acestei rândueli, câteva sute de muncitori vor rămânea și ei fără bruma de câștig ce o aveau în jurul acestei fabrici! Ei își plâng soarta de adevărați nenorociți, chiar muritori de foame cu familiile lor!

Mai aveau slujbașii și muncitorii oarecare ușurări: călătorie pe căile ferate cu scădere de plată, — acum li s'a luat și acest ajutor; ușurările ce aveau la cumpărarea de făină, și altele, li s'au tot ciuntat, azi sunt aproape nimica. Și alte scurtări și nedreptăți li s'au făcut.

Ei au înaintat acum un Memoriu (descriere temeinică) a stării lor dureroase Intâiului Ministru al țării, rugându-l să intervie doar se face iară bună rînduială la Fabrica dela Hunedoara și la Ghelar, — ca muncitorimea ce avea aci de lucru să ajungă iară la pâine și la o stare cât de cât mai de trăit.

Nu știu ce vor ajunge, căci vedem că deputații noștri din județ, nu și prea bat capul cu astfel de lucruri, pe cari altfel le știu și ei bine și ar trebui să le aducă mereu înainte Ministrilor acolo în statul țării și să nu le dea pace pînă nu fac rînduială.

Stătuim pe conducătorii muncitorilor hunedoreni să ceară cu stăruință deputaților hunedoreni și d-lui ministru Groza, a veni în ajutorul lor. Căci e de neînțeles ca Statul să iee repararea vagoanelor dela Hunedoara, (unde după acest lucru, care se făcea aci foarte bine!, trăiau sute de familii de Români) și să l dea la Societăți străine, precum știm că dă mii de vagoane, mai scump plătite și cu nimic mai bine lucrate, — numai pentru că dela acele societăți are oarecine mai bune foloase pentru d sa...

Doamne, când vor înceta aceste stări de lucruri netrebnice, doveditoare de lipsa oricărui iubiri de neam și vădînd o mare stricăciune sufletească!

Ce fac neamurile lui

Marmorosch-Blank?

Iși arată vitejia, și ne spon în față, că — ei sunt stăpâni acestei țări nu noi!

În 13 April bălăstul unui Rabin din Falticeni (Moldova), precum ne scrie al student Stănu Todor, anume Rozen Mezes, din clasa 5 a a Liceului de acolo, a strigat în fața celorlalți elevi români:

„Ori vă place ori ba, Țara Românească va fi ștearsă cu bugetele de pe harta (mapa) lumii de către Liga Nașionilor, căci în România Jidanii sunt mai mari!”

Și a tras câteva injurături la numele țării și a M. Sale Regelui României, — vorbe mardare ce na se pot scrie.

Prin rostul acestui copil, a vorbit tatăl-lui, rabinul, că dela el a auzit puil de năpărcă astfel de vorbe pline de încredere cutezată... Și ca Rabin, tata copilului cred toți Jidanii... Și încep a și da credința și țința lor cea mare pe față, arătându-ne și ce știe ei, că e Liga Nașionilor înșărită în mâinile lor. Puil de viperă a fost dat a fară din toate școlile din țară.

S'apropie sfișitul lumii?

— Glas de Român năcăjit. —

— Din Obilești (Moldova) —

Dle Redactor! Ca să vadă frații de pretutindeni slăbiciunea stăpânilor noastre din timpul din urmă, vă vestesc următoarele:

Într'o zi veneam dela oraș. Pe drum mă întâlnesc „domnul șef”, (înțelege șeful de post de jandarmi, care pe aci e domn mare și tare) și oprindu mă în dram așa din senin, îmi pune mâna pe geantă (traista de piele de ținut scrisori) și mă întrebă:

— Ce ai aici?

— Și ce îți pasă dtate ce am?

— Cum ce-mi pasă? Eu am

dreptul să fac percheziție (cercețare) să vad...

I'am tălat vorba repede:

— Dacă ai dreptul ăsta, ia bagă mâna lei în buzunar și ia-mi portofelul (bughilarul cu bani).

— Asta nu, dar vreau să vad nu ai acolo așize (tipărituri) cu Zelea-Codreanu?..

— Al am înțeles. Îi păzești pe jidanii de noi, de răii de creștini, — fireai sănătos...

Și mi a descoperit prin asta, ce gânduri mari au conducătorii noștri de țară! Așa de bine stau toate celelalte lucruri în țară încât acum atât le-a mai rămas: Să pună pe drumarii jandarmeria, ca să caute prin strășile oamenilor, să nu cumva să aibă vre-o tipăritură care ar atinge obrazul subțire al jidanilor!. Grozav m'a încântat această descoperire. La domnu „șef” în geantă trebuie că se află cârticica: „Ostașii Evei! decorați în războiul din 1916—1918” de care e plină țara, — în vremea o listă a eroilor sfinți ai neamului românesc, căzuți cu zecile de mii, nu avem încă unde s'o găsim, ca s'o ținem în case și noi acei cari avem un suflet scump căzut pe sângeroasele câmpii... Au decorat (le au dat medali de vitejie), la G ünberg-i Nahám-l și Șinkstein-l, și acum punem jandarmeria să-l păzească în țara românească — de Români! Par'că Românul ar face vre un rău la oamenii buni?

Iar mai nou am citit prin gazete, că se va ridica în București un Monument: „Ostașilor eroi morți pentru patrie!” — în vremea zeci de mii de ai noștri zac risipiți prin văi, pe dealuri, prin văgăuni, fără mormânt, fără cruce!

Ajunge! Nu mai putem auzi muștrănie sufletelor acestor frați fără cruce și fără groapă, cari strigă spre noi din părăsirea lor!..

Ce oameni și ce timpuri am ajuns! Să vedem Monumentul „evreilor morți pentru patrie” (pentru că n'au putut fugi la inim'ci)!

Dé necrezut! Iar când vom vedea o și pe asta să știți că — s'a apropiat sfișitul lumii!

Nero Fotin.

Căutam

vinzător pentru folle noastre în comuna Vulcan (jud. Hunedoara). Azi se vind câte 30—35 exemplare în librăria Cochina, dar cum dela acest domn n'am putut scoate nici un bsn de când are Librăria, — trebuie să l părăsim și să l dăm în judecată. Cetitorii noștri sunt rugați a întreba la alți negustori creștini pe unde este învârtire, dacă nu ar dori ei a vinde folle cari atrag oamenii la prăvălie și cu o cale mai campărită alte lucruri. Sau o Casină oarecare să primească vinzarea, — avînd percentul convenit pentru desfăcere. Iar cei cari nu vor să rămână fără aceste fol, — să se înscrie aboneși, să le meargă acasă, plătiind pe rînd, căci la Librăria Cochina nu le vom mai trimite.

Asemenea am dori un vinzător bun în Hașeg. — unde Librăria românească a primit folle și Calendare și imprimate ani de zile, și n'a plătit nimic, de a trebuit să oprim trimiteria la ea.

Iubite cetitori!

Ne-ai citit gazeta? Nu o arunca Ci o dărucește la o rudă-a ta Sau la un prieten, s'o vadă și el. Lui îl faci un bine, gazetel la fel.

Cassandra

sau

Glasul celui ce strigă în pustie.

Cassandra a fost o fecioară luminată de D-zeu cu vedere în viitor, o profeteasă, care avea darul prorociei, — dar în același timp avea și un mare nenoroc: nu era crezută de cei cărora le spunea să nu facă lucrul cutare și cutare, că vor da de nenorocirea cutare și cutare. Era din familie foarte aleasă, fiica unui mare bărbat, Priam, conducător de popor în cetatea Troia. În marele război dintre Troieni și Greci, — războiul ce a durat 10 ani, fără ca Grecii să poată cuceri Troia, — Grecii au iscodit o înșelăciune: au făcut un cal uriaș de lemn, și în pântecile lui au virit pe cei mai viteji și voinici soldați, apoi s'au retras, cu calul lor cu tot, spre țărmul mării, care nu era departe, și urcându-se pe corăbii, s'au făcut că pleacă acasă și lasă dar acel cal de lemn ca semn al șederii lor pe acest țărm...

Troienii bucurându-se foarte că au scăpat de îndelunga împresurare, pe care abia o mai puteau suferi, — au deschis porțile cetății și au ieșit afară și au jucat de bucurie în jurul calului părăsit de stăpânii săi, și au hotărât să-l ducă în cetatea lor, să-l țină de pomenire și de vedere din tați în fii.

Cassandra, fecioara cu suflet simțitor și cu dar de prorocie, a început a striga către buni și către răi, către mari și către mici: „Să nu faceți una ca asta! Să nu duceți în cetate calul acesta lăsat aci de viclenii Greci, că sufletul meu îmi spune, că asta va fi peirea voastră și a cetății voastre! Calul acesta e lăsat aci cu gând înșelător! Feriți-vă de a-l duce în cetate, mai bine dați-i foc aci pe loc!”

Aș! Cine să asculte de vorbele unei fete tânguitoare, atunci când toată lumea e plină de bucurie, e chiar fericită!

N'au ascultat. Au dus Calul grecesc cu mare alaiu în cetate și s'au dat la veselie de bucuria plecării Grecilor și că au aci un semn rămas dela ei, care va vorbi prin anii ce vor să vie, de sforțările zadarnice ale dușmanilor, de a le bate cetatea!

Noaptea însă, sub aripile întunerecului, soldații din pântecul calului și-au deschis ușița tainică și au ieșit afară: Au ucis santinelele (străjile), au deschis porțile și Grecii, cari se întorseseră și stăteau pitiți sub ziduri, — au năvălit în cetate, au tras prin foc și sabie pe Troieni, le-au aprins orașul și le-au răpit bogățiile și femeile cele frumoase, — între cari și pe Cassandra! — Și Troia căzu în ruină, tocmai cum Cassandra i-o prorocise, și de ce se silise a o feri!

Am scris această istorie mult pilduitoare, pentrucă, durere, și azi mai trec cetăți, ba țări întregi, prin primejdii de moarte, cum a trecut cetatea Troia, și și aceste țări și

neamuri își au Cassandrele lor, cari le spun, văzând limpede ce va urma: Nu faceți asta, nu faceți cealaltă, nu deschideți poarta cutare, nu aduceți în țară calul Troian cutare, că veți peri.

Și și acești proroci ai neamurilor sau țărilor păscute de primejdie, — au soartea Cassandrei... Lumea nu-i ascultă. Merge orbește spre prăpastie, spre căderea în groapa ce i-o pregătesc dușmanii pe cari Cassandrele neamului în zadar îi desvăluie și arată mulțimii orbite...

Oare asta să fie și soartea celor ce astăzi strigă în largul acestei țări: Băgați de samă, Români, că mergem spre peire, de nu punem stavilă revărsării de dușmani ce se scurg mereu asupra noastră, — ca ieșind din pântecile alor zeci de cai troieni înșirați pe hotarele țării sau străbătuți în țară, — și de nu vom lupta să ne curățim țara de ei!

Bunule cetitor! Dacă nu ești legat de mâni și de picioare și legat la ochi de interese păcătoase materiale personale, sau dus de sfoară ca un orb de cutare partid politic ce nu alege, ci merge chiar cot la cot cu cei vărsați printre noi din pântecile cailor troieni, — gândiți asupra acestor spuse, uitați-vă bine pe cine sprijiniți și nu treceți cu nepăsare pe lângă glasurile celor ce vor a feri neamul și țara de rău, ca să nu ajungă aceste glasuri a fi „glasuri de Cassandra”, de cari o să ne pară odată rău că nu am ascultat!...

Să nu fim întru toate „fiii Romei”...

Ne place să ne mândrim că suntem „fiii Romei”. În multe privințe e bine să fim, — dar nu în toate.

Era pe la anul 400 d. Christos. Marea Impărăție Romană se împărțise în două, în Imperiul de Răsărit, cu scaunul în Constantinopol, și cel de Apus cu scaunul la Roma. Dar cei doi Capi ai lor, se urau nebunește.

S'a ridicat atunci Alarich, regele Goților, tiner și foarte războinic, și a pornit cu războiul asupra împărăției de răsărit și a bătut provincie după provincie, ținut după ținut, — și le-a pustiit foarte. Atunci Impăratul jumătății apusene, a trimis ajutor celui din Răsărit, pe Stilicho, un mare și viteaz comandant. Dar în ura lui pentru împăratul apusean, acesta nu primi ajutorul, — mai bucuros se împacă cu Alarich, făcându-l Comandant al Impărăției sale...

Acum Alarich avu poftă să sară și asupra Impărăției apusene, asupra Italiei! Stilicho, viteazul comandant roman, îl învinse însă de 2 ori pe îndrăznețul Alarich. Dar după asta Stilicho fu ucis mișelește, din îndemnul lui Onoriu Impăratul său (de teamă că acest comandant biruitor o să-i fie primejdios chiar pentru tron), — și astfel lui Alarich i-se deschise drumul spre Roma! Pe ceialaltă comandantă îi bătea de-i snopea.

Când temutul Alarich ajunse sub porțile Romei, toată lumea de frunte

se retrase din cetate și se duse la Cartagina, iar Alarich intră în Roma și o pradă grozav și o pârjoli cu foc, cruțând numai bisericile.

Și pe când Roma suferea această umilire amară din partea strașnicului comandant de oști got, — fruntașii Romei, retrași în Cartagina, mergeau la teatre și la petreceri ca în vremuri bune, spunând că — întâmplarea asta are să treacă și viața Romană își va reveni în rând... Dar viața romană nu-și mai veni în rând, căci în curând se fărâmițară de tot amândouă împărățiile romane, și de atunci pierite au fost.

Iacă câteva privințe, în cari nu e bine să fim „fiii Romei”... Să nu ne urâm unii pe alții ca capii celor două Impărății romane, încât nici când le bătea moartea la poartă, să nu-și primească ajutorul... Nici, când casa (țara) arde de-asupra ta, să... mergi la teatru, spunând: va trece și va fi iară bine”, — în loc să pui umărul și peptul la înlăturarea răului.

Alarich le-a arătat Romanilor, că nu e bună atâta trufie, — că, uite, el trece peste ei, ca peste putregai, cum a și trecut, încât ajunsese atotcuceritor până în Sicilia. De aci avea de gând să treagă în Africa, dar muri pe neașteptate și iubitorii săi Goți îl îngropară în fundul râului Busento, — în mormânt la care să nu ajungă nimenea, ci să-l lase să doarmă acolo lin, cu toate scumpețurile cu cari a fost îngropat, ascultând doar murmurul valurilor ce se scurg nesfârșite peste el...

Știri politice

Germania va face ca Europa, ori toată lumea, să se mai scalde odată 'n sânge.

Germania își caută ortaci, cu cari să cerce a da lovitura de atotstăpânitoare, pe care a încercat-o prin războiul trecut, dar fără a i-se izbândi.

Iaca semnele, că ce pregătește ea, poate copiilor noștri:

La Sevastopol (partea de jos a Crimeei, în Marea Neagră), Rusia are un mare port militar (stație de corăbii de război). În luna trecută a sosit aici Amiralul (Generalul de armată pe ape) Muklevici, din Germania, însoțit de o comisie de ofițeri de marină germani. El au cercetat portul și au scris tot ce au aflat în el și ce mai trebuie făcut, pentru ca Rusia să albească iară o puternică flotă de război (armată de corăbii).

În urma raportului (dărilor de samă) a Amiralului Muklevici, guvernul sovietelor a făcut o mare cerere de fabricare de submarine (corăbii de război ce fug pe sub apă, nevăzute, pentru a ataca în pântec corăbiiile cele mari ce plutesc sus pe ape); le-a comandat (cerut spre fabricare) fabricatorilor germani de astfel de corăbii.

Germania s'a obligat a le pregăti submarinele și a trimite cu ele de odată și o comisie de ofițeri de marină, care să învețe pe cel

ruși toate tainele umblării cu aceste vase primejdioase.

Încolo în țară, Germania le organizează Rușilor armata, lucrează la înarmarea ei, — și, când va crede că acum Rușii sunt numai buni de împins în cuptorul de foc al unui nou război, — îi va împinge!

Dacă până atunci poporul rusesc nu se va trezi din starea sa dobitocită de azi, și nu se va mai lăsa condus, batjocorit, de o mână de Jidani, cari îl pregătesc peirea, nu înălțarea!

Scrisori.

— Soarte de muncitor. —

Lupeni, April 1927.

Die Redactor. În 2 Febr. 1926 pe când 7 muncitori ne aflam în mina „Stefan” sub conducerea unui unger Patera, și un ajutor al lui Italian, Sofu, — ne-am trezit deodată cu gazul din mină luând foc și noi pe aci pe-aci să fim arși de vil. Nenorocirea venea de acolo, că supraveghetorul minei nu a îngrijit ca ventilatorul (mașina ce face răsuflarea minei, tragând aerul din ea și cu el și gazurile încălcioase leșite din pământ) să funcționeze regulat, ci acesta s'a oprit mai multe ceasuri. Așa gazurile s'au adunat, și dela o sârmă electrică sărind o schintee, gazul a luat foc și iaca, vai de noi! Unii au suferit arsuri destul de grele pe mâni, pe față, pe brațe, toți am amețit și abia într'un târziu, după alarma dată, ne-a venit ajutorul care ne-a scos și am fost duși la spital, unde am stat unii o lună, alții două și trei, până ne-am făcut iară bine.

Despre nenorocire s'a luat Proces verbal (protocol) care s'a trimis la Parchet (Procuratură), ca să facă aspră cercetare, spre a vedea din a cul vină ni s'a primejduit nouă viața și sănătatea? Iar noi am înalțat cerere către Societate, că să ne dea o despăgubire pentru suferințele îndurate, iar Casa Cercuală să ne dea și ea ce e datorare la astfel de întâmplări.

Dar — aci începe povestea noastră tristă: Până azi nu a venit nici o Comisie care să facă cercetarea ascultându-ne și pe noi... Va fi venit ea, a dat față cu domni stăpân (aproape toți străini), cari mult le pasă lor de viața unor Români! și s'a dus „lămurită” și se vede că a raportat că — nu-i nimic, nu se plătește să mai facă vorbă, — destul că pe noi aici nu ne-a întrebat nime, că cu ce am rămas pe urma nenorocirii și ce dorim?

Ne-am plâns la Ministerul Muncii și Orotirilor. Ne-a venit scrisoarea napol, că să așteptăm până vine Comisia și aceleia să-i arătăm ce avem de spus. Am cerut Societății să ne dea o despăgubire, ni s'a răspuns că lucrul în acea mină era dat în „întreprindere”, întreprinzătorul să ne dea, ce se va afla că e dator. Întreprinzătorul nu a fost prost să ne dea ceva. Doar că celor mai rău atinși de pârjoli le-a dat alte slujbe mai ușoare... Casa Cercuală

nu ne-a dat un filer, căci zicea că întreprinzătorul nu ne-a anunțat (înscris) pân'atunci la Casă...

Și iac'asa, am fost aruncați în gura morții, din care am scăpat ca prin minune și bolnavi, — dar nu ne-a plătit nimic ceva: Nu s'a zdrobit de grija noastră nici Ministerul, nici Inspectorul minei, Vereș, nici Societatea proprietară, nici Casa Cercuală...

Cine ne-ar putea ajuta? Nu mai știu. Am bătut la multe uși, toate au rămas închise pentru noi. Avem atâta deputați ai județului! Avem chiar un Ministru de aici din județ. Care se osteneste să ne ducă plângerea unde se cade, ca doar ajungem la ceva? Le atragem luarea aminte prin foale, doar s'o afla unul, care să ne înțeleagă și să întrevină pentru noi. Să vedem.

Om năcăjit.

Credința bună se răspândește cu bani?

Știu azi și și copiii, că legea nouă de pocăiți, adventiști, sâmbătiști, „studenți (?) în biblie”, și cum își mai zic, — sunt tot uneltiri dușmane Legii lui Hristos, pe care doresc s'o slăbească, s'o destrame, ca prin ea scăzând sufletul în popor, să-l facă neputincios a se apăra împotriva atacurilor de multe feluri, ce l se pregătesc în ascuns. Un om rătăcit în credința sa. e nepăsător față de frații săi, cari n'or fi de-o „părere” cu el, față de satul care nu-l urmează, față de țara care gândește altfel, față de toți și toate. Ba se bucură, în noaptea ce a cuprins inima lui, dacă răul vine peste semenii săi, peste satul său, peste țara sa, despre care el crede că aceea e cea „rătăcită”, nu el.

Astfel de oameni, cât de mulți, doresc dușmanii țării și ai neamului să se ivească printre noi, pentru ca să fim slabi atunci când ei ne vor ataca.

Dovadă izbitoră s'a scos la iveală zilele trecute de Athlereul Simedrea în o adunare culturală în București, arătând că are știre din izvor ce nu suferă îndolală, că bap-tiștii americani trimis 40 milioane de dolari pe an (adecă 8000 de milioane sau opt miliarde Lei) numai aci în țările din Răsăritul Europei, pentru a răspândi baptizmul dar mai ales în România!

Cine nu vede mâna diavolească ascunsă în sacul cu bani ce se trimis de acolo pentru stricarea dreptei și bunele noastre credințe strămoșești? Unde nu se găsește lenes și peștii la inimă, cari să nu lăcomească a trăi fără muncă, întorcându și ochii pe dos, că ei sunt: „apostoli” ai unei credințe „mai bune”?...
Înțelegeți, frați creștini, rătăcirea acestui fel de oameni, cari se dau pe sine de — „îndreptători” ai legii...

Cu bani se răspândește legea cea bună, nouă?

Pentru Căminul „Cultural Creștin” (Casa Studenților).

Dela Societatea „Învingerea Română” din orașul Flint, Mich. (America) 1000 Lei, dăruiri de: Vasile Solade 2 dolari, Petru Todoca 1 doll., Iosif Bărz 1 doll., David Dănesc 1 doll., iar G. Muntean și V. Fălăletar câte 50 cenți La prefacerea în Lei, Societatea a mai pus ce nu s'a ajuns din colectă. Dl Secretar Todoca trimișând suma, se scuză că fiind acolo puștii Români, n'au putut aduna mai mult. Le răspundem: E frumos că nu ați uitat de Cămin și ați trimis cât ați putut! De ar face și pe alurea așa, o, ce lucru mare ar ieși. Să vă dea Dzeu sănătate și spor în toate.

Dl Efrim Ciubaca din Detroit, Mich (America) trimișând plata foilor a adaus 100 Lei și pentru Cămin.

Dl George Suciu, tipograf („Libert”) Orăștie, a dăruit 200 Lei; — dl George Lazar tipograf, Orăștie, 100 Lei; — dl Mihai Pantea, din Veșel (j. Huned) trimișând abonamentul a pus și 30 Lei pentru Cămin.

De tot azi . . . Lei 14.30.—
Din Nr. 12 . . . „ 284.018.—
De tot la „Lib.” Lei 285.448.—

Darea de samă peste tot.

În gazeta „Svastica Iașilor” (foaia studenților național-creștini dela Iași și a celor ce iubesc mișcarea lor), s'a tipărit în numărul 14 dela 10 April 1927, darea de samă cea peste tot, a Venitelor și Cheltuelilor avute cu zidirea Căminului Cultural, dela 15 April 1926, până la 1 April 1927. O tipărim și noi aci, pentru bunii nostri cetitori, printre cari sunt așa de mulți cari au dăruit și ei sau au adunat dela oamenii buni din jurul lor, pentru acest Cămin, căruia i-am zis și-i zicem „Casa Nădejilor noastre”, — (numire mai ales azi nimerită, când vedem, că de rîndul viitor de cărturari, cari se ridică dintre tinerii azi încă prin Universități, trebuie să ne legăm nădejile noastre cele mai bune...)

Iată ce arată Darea de samă tipărită de purtătorii de socoți ai acestei zidiri prețioase:

S'au primit în acest an la Comitet următoarele sume: Lei
Dăruiri de-adreptul . . . 203.329.—
Din chete publice (adunări de daruri prin orașe, prin studente și studenți la zile potrivite) . . . . . 122.405.—
Din liste de subscrieri (trimise de Comitet prin țară) . . . . . 207.132.—
Din sărbări și baluri . . . 14.516.—
Colecta ziarului „Libertatea” și vânzarea de tablouri în America (într'un singur an) . . . . . 331.850.—
Din loterie . . . . . 4.080.—
Dohânzi după depuneri Cărămizi vândute . . . 1.700.—
De tot: Lei 888.275.—

S'au cheltuit:

Pentru ciment, var, nisip și alte materiale . . . 170.940.—
Fier, cuie, șine, ș. a. . . 32.362.—
Scânduri, grinzi . . . . . 207.631.—
Cărăușii și drumul celor trimiși pentru ele . . . 53.739.—
Lucrări de lemnărie, zidărie, ș. a. plătite . . . 267.251.—

Procente după împrum. 30.000.—
Instalații . . . . . 41.296.—
Masa studenților la lucru și altor lucrători 26.152.—
Unelte și felurite div. 6.908.—
Tipărituri și cheltueli de cancelarie . . . . . 2.794.—
Cheltueli la Ungheni (la făcutul cărămizii) . . . 41.115.—
De tot: Lei 880.188.—

Ochiul înțelegător va pricepe din aceste cifre (numere) multe lucruri:

Că marea obște n'a stat prea nepăsătoare față de cererile de ajutor a tinerilor, unii au trimis darurile lor de-adreptul (203.329), aceștia sunt dăruitorii cu sume mai mari trimise ori date de-adreptul studenților; alții au dăruit pe Liste de adunare trimise de Comitet când au mers studenții pe-acasă; alții când li s'au cerut, în stradă, de dșoare adunătoare, — dar se vede și aceea, că cea mai frumoasă sumă a adunat-o gazeta noastră „Libertatea” dela cetitorii săi buni și prin ei dela alții cari i-au ascultat și au dăruit. Și banii s'au trimis toți. O scoatem asta cu plăcere la iveală nu ca laudă pentru foaia noastră, ci pentru bunii ei cetitori, cari vor fi pomeniți cu laudă în istoria acestui prețios și cu mare viitor Cămin! Iar printre ascultătorii nostri, frații Americani au partea cea mai frumoasă.

Se vede apoi, cât de puțin s'a cheltuit de bunii studenți-lucrători: abia 26.000 Lei pentru hrana lor, în vremea cea mai grea, a ridicării zidurilor! Au mâncat mâncare de salahori sau din buzunarele lor (cari au avut), numai să nu cheltuiască mult...

Aceste date grăesc mai viu ca orice cuvinte. Și curățenia acestei munci aproape supraomenești, poate fi un puternic îndemn pentru cei-ce n'au dăruit încă nimic, ori prea puțin, pentru Cămin, — să dăruiască de acum încolo ori să-și mărească dania, — căci el azi abia mai are (precum vedeți scoțând cheltuelile din venite) încă vre-o 8000 Lei bani gata, — deși mai e mult de lucru la Cămin: e tencuitul (văcălitul), punerea ușilor, ferestilor, porților, zugrăvirea și mobilarea.

Cei-ce nu și-au făcut încă datoria, aște că — nu e prea târziu, e chiar foarte binevenit, să și-o facă...

— Folosiți, dragi cetitori, sfintele Paști, pentru a ceti aceste vești, fraților vostri prin sate, — poate să indeamnă unii a lega de aceste luminate sărbători pomenirea faptei bune, de a fi dăruit și ei aci prețul alor 10-20-50 de cărămizi, sau un sat întreg prețul unei ferestri, a unei uși...

Cu câtă bucurie i-am pomeni și pe ei.

Dar și o vorbă neplăcută:

Prin unele comune (credem că foarte puține) s'au dat petreceri a căror venit a fost menit pentru Căminul dela Iași, ori s'au adunat în alt fel dăruiri, — cari n'au ajuns la local lor! Câteva pilde:

În Sebeșul - Săses cniște tineri au umblat la Crăciunul din 1925 cu

„Colinda” pentru Cămin. Au adunat câteva mil de Lei, — dar au tot întârziat a trimite banii la locul lor.

— În vara anului trecut s'a dat în frunțașă comună Pecica (jud. Arad) piesa teatrală de C. Georgescu „Vremuri de restriște”, pentru Cămin. Cineva a luat asupra-și să trimiță acei bani la Cămin. În toamnă noi am primit o scrisoare dela Pecica, laudând acea producție teatrală, și încheind cu cuvintele: „Banii s'au trimis la Cămin”.

D-na Dr. Șumuleanu dela Iași, casiera strictă și exactă a Căminului, cetind aceste șire în „Libertatea” ne-a scris cam mirată, căci, spune d-șa, acolo nu a sosit nici un ban! Noi am scris de aici unui domn învățător din Pecica, rugându-l să cerceteze lucrul și să deo lămurire. Până azi nu am primit nici un răspuns. Nu știm dacă s'au trimis acei bani macar după întrebarea făcută de noi în comună, ori încă nu. Rugăm acum pe număroșii nostri cetitori din Pecica, să cerceteze ce e cu asta?, căci n'am voi ca la Iași să creadă cineva rău despre cei ce adună la noi daruri pentru un scop așa de sfânt.

— Și cei de aiurea, unde să vor fi făcut adunări de daruri despre care n'au cetit în fol că s'au trimis, nici dela Iași n'au o mulțumită în semn că s'au primit acolo, să știricească și să vadă ce-l cu darul lor. Nu trebuie suferit ca cineva, sub cuvânt că adună pentru un scop așa de nobil, să înșele buna credință a obștei.

Credem că nici nu se va fi întâmplat așa ceva.

Trei părți.

— Răvaș de sărbători. —
— Din Moldova. —

Zina de sărbătoare, aducătoare aminte de Fiul Domnului cel iubitor de oameni, stă înaintea noastră, cu strălucirea și cu bucuria ei. Munca, lucrul, se oprește, Școalele și cancelariile și-au închis porțile și slujbașii odihnesc și ei azi...

Voi, iubii săteni, stați acasă și vă gândiți cum să petreceți timpul acesta liber. În răvașul acesta veți găsi planul cel mai bun de lucru, potrivit zilelor de sărbătoare. Nu numai în zilele de muncă e nevoie să ai un plan de lucru folositor, ci și în zilele închinare sfintei biserici. Ce să faceți în zilele libere, potrivite pentru gândire mai multă și mai adâncă? Să avem o rândulală și la gânduri și la fapte. În orice timp trebuie să facem din gândurile și din ostenelele noastre trei părți:

Întâia parte pentru D-zeu; a doua parte deapropelul, și a treia parte pentru noi.

Caré este partea lui D-zeu? În zilele de sărbători, în care biserica ne chiamă în sânul ei sfânt și binefăcător, să mergem cu toții, iubii mei, cu inima curată, departe de orice poftă ori păcat. Ca și strămoșii nostri, să stăm cu smerenle în fața altarului și să ascultăm ce se cântă și se predică. Să nu ne risipim gândurile, căci atunci prețul faptei noastre, că am venit la biserică, se perde.

Care e partea cuvenită Dea-

propelului nostru? Să ajutăm pe oamenii săraci, pe bolnavi, pe orfani, văduvele stinghere și sărmâne. Mântuitorul ne învață să fim blânzi cu frații cei săraci și părașiți...

Care este partea convenită nouă, după ce le-am îndeplinit pe celelalte? Să nu ne întovărășim cu oamenii cu apucături rele, cu cei cari își petrec viața prin cărciumi, să fugim de ei ca de niște dăhuri necurate. Cugetați singuri cât de tristat va fi Tatăl ceresc atunci, când sufletul vostru se va asemăna cu al unor astfel de oameni. După cuvînta cu care vom petrece sărbătorile, bunul Dumnezeu ne va dărui binecuvîntare și mulțămire.

C. Georgescu
Obrejița (R. Sărati).

NOUȚĂȚI

Concert la Orăștie. Aflăm cu plăcere că dl profesor de muzică, dela Liceul nostru din loc, Niculae Prașia, pregătește un prea frumos **Concert** pe Duminică a doua după Paști (la 8 Mai). Vor fi mai ales **Coruri religioase și cântece populare românești** din cele mai cu drag gustate. Printre ele și un **Poem despre Eroul Avram Iancu** cântat de Cor cu acompaniarea Orchestrei Liceului.

Atragem de pe acum luarea aminte asupra acestui Concert, care va fi un fericit prilej de desfătare sufletească prin muzică, pentru publicul nostru din loc și pentru cei din jur cari ar dori a asculta un concert prea plăcut sufletului românesc și creștinesc.

Programul amănunțit se va publica de cu vreme.

M. Sa Regina Mărtoara a Jugoslaviei, care venise la București, adusă de grija pentru boala scumpului său părinte, — a plecat Sâmbătă în sînjul Florilor, acasă, avînd bucuria a vedea, că iubitul tată e trecut peste primejdie și e pe cale de a se face iarăși bine.

Răscumpărare. Dl George Suciu, tipograf, și-a răscumpărat felicitările de ziua numelui, dărînd 200 Lei pentru „Căminul Cultural” dela Iași.

— Dl George Lazar, tipograf, Orăștie, a dărînit 100 Lei aceluiași „Cămin”, iar 100 Lei „Dispensariului Principele Mircea” din loc, ca răscumpărare a felicitărilor de ziua numelui.

Cheltuielile fărîi, în anii de după războiu au fost mai mari decât venitele. Așa în anul 1924 paguba fărîi a fost de un miliard; în anul 1925 aproape 2 miliarde. Un miliard este o mie de milioane de Lei, iar un milion o mie de mil. Sunt atîta bani că numai un miliard de lei abia ar încăpea într'un tren de marfă lung de 30 vagoane...

Cît se fumează în țara noastră? Se vede din socotelile fabricelor de tutun, cari arată că au vîndut în țară tutun de 3 miliarde

Lei (trei mil de milioane!). Câți din aceștia sunt cari fumează de zeci de Lei pe zi, iar de beut și mai mult, dar pe o gazetă n'ar da 3 Lei...

Societatea „Transilvania” din București pentru ajutorarea studenților și elevilor meseriași români, fondată în anul 1867, în adunarea generală dela 15 Apr. și a ales următorul comitet:

Președinte: Tiberiu Eremie; vice președinti: Petre Gârboviceanu și Cioclu; casier: Aurel Popp; secretar: Horia Pîpoș; membrii: L. Popa-Lizeanu, A. Bărsan, D. Z. Funică, Ștefan Popp, D. Raftu și N. Mircea; iar ca cenzori: O. Lușoianu, D. Cristian, I. Bărbuceanu, D. Marcu și I. Grecescu.

„Cugereana” din Cugir (jud. Huned.) face un pas mare: își ridică capitalul (banii de părtășie) dela 50.000 Lei, la un milion! — În numărul viitor publicăm Prospectul pentru noua emisiune.

O poveste foarte tristă. Nainte cu 3 ani tribunalul din Băiți (Basarabia) a osîndit la 5 ani robie pe casierul Mag. zinei de mărfuri din gară (stație) Ioan Drembeș, fiindcă s'a aflat, că din cassa lui de fier lipsea un milion și jumătate Lei! Intr'o dimineață acest casier a fost aflat legat în cancelaria sa și cassa de fier spartă și fără bani. Omul neputîndu și dovedi cu nimic nevinovăția judecătorii au crezut că el s'a legat așa, ca să înșele lumea și că el a stricat cassa (lada de fier) și a pitolat banii.

De trei ani de zile fostul casier zace în temniță, spunînd mereu și mereu la toată lumea, că el e nevinovat! Dar cine să-l creadă!

În urma unei cercetări a unei cereri noi a lui, s'a aflat că tribunalul civil, nu era chemat să-l judece, ci Curtea Marțială (tribunalul militar). Acesta a luat lucrul în mână, să mai cerceteze și el lucrul. N'avea ce găsi nou nici el.

Dar într'o zi, aceeași Curte Marțială punînd mîna pe o bandă de hoși și strîngîndu-i puțin, acela au început a-și mărturisi crimele (fărădelegile) și printre altele au spus că, — el au spart și cassa de fier a stației Băiți înainte cu 3 ani!

Uimiți judecătorii militari de greșala făcută de tribunalul civil, au pus îndată pe picior liber pe sârmanul om nevinovat, după ce a suferit chinurile trupei și mai ales sufletești, ale închisorii, timp de trei ani de zile! A fost pus napoi în slujbă, — și azi el mulțămeste lui Dumnezeu că s'a îndurat de a descoperi nevinovăția.

De nu era mărturisirea hoșilor, el mai stătea 2 ani în închisoare și leșea de acolo arătat cu degetul de lume: lacă hoșul de milioane, ce s'a legat, pentru a înșela pe judecător... Și era om nimic pe o viață întregă. Bine că nu l'a lăsat Dumnezeu.

În capitala Turciei trăește cea mai bătrînă femeie din lume. Este de 160 ani. Ca 'n povești.

Dela Cercul Studenților Hunedoreni în ziua de 25 Aprilie s. c. (a 2 a zi de Sf. Paști) la orele 11 a. m. se va ținea în Deva al 2-lea congres al studenților Univ. din întregul județ, cu următorul program: Deschiderea congresului; votarea statutelor; alegerea comitetului; propuneri și interpelări.

Seara la orele 9 va avea loc în teatrul orașenesc o **Serată artistică** cu concursul d-lui Indrieș solist la Opera Română din Cluj, membru al C. S. U. H., și dans în saloanele hotelului „Crucea Albă”.

Ragăm și pe aceasta cale săt pe dnl colegi cât onoratal public să participe în număr cât mai mare.

Comitetul.

— În țări mai luminate Casele de Cetire sunt pline de țărani, iar cărciumele goale. La noi e pe deo'ndoașlea... Mergeți și vedeți, dacă nu credeți.

Pod plutitor scufundat. În Tokio (Iaponia) pesté un râu mare ce curge prin oraș, se trece dela un țarm la altul cu luntri uriașe, adevărate poduri plutitoare. Intr'o zi pe un astfel de pod urcaseră 200 de persoane. Când era pe la mijloc, podul plutitor s'a scufundat și a înecat pe toți câți se aflau pe el.

A rîns iară pe Munții Sinaiei, ba în 17 seara zăpada a căzut și asupra orașului. Dar și prin alte părți din țară, — de aceea s'a răcit așa vremea.

La Cluj judecătorii numai biruie cu procesele. 4 judecători au 30.000 procese, cari așteaptă să li se facă judecata. Nici prin alte părți n'o fi mai bine. Trăim lume plină de ură și dușmănie.

Glumă nenorocoasă, au făcut niște soldați basarabeni zilele trecute la București. Avînd să se așeze pază la o cărămidărie militară, — înainte ca Ivan Iancu să meargă la post, ca gardă (pază), camarazii lui au glumit: Las că venim noi la noapte și te furăm cu gheretă cu tot (cu căsuța de lemn).

După ce soldatul s'a dus în post, pe când era întunec beznă, iaca o figură albă de sus până jos se apropie de soldatul în post. El strigă să se oprească și încarcă arma, dar „stafia” (strigolul cel alb) dă fuga spre soldat și când ajunge de-i pune mîna pe balonetă, acesta trage foc și „stafia”, care era un bun pretin basarabean al lui, îmbrăcat în cămașă albă, se prăbuși la pămînt, lovit de glonț în cap. Venind cel dela casa de pază, aflară pe bietul soldat în post plîngînd cu hohot și tremurînd ca varga... Pretinul mort fu dus la casa de morți, și negașul fără voce arestat, până se va face cercetarea și judecarea, care negreșit îl va afla nevinovat.

Apel. Cătră Absolvenții Școlii Comerciale Superioare gr-or. Române din Brașov, promoția 1907. Deoarece la apelul publicat în ziare la Sărbătorile Crăciunului — chemînd la întrunirea colegială de 20 de ani dela absolvire — nu am primit adeziunea colegilor, cu regret constatăm, că spi-

contra păduchilor de cap.
Intrebuintare cu totul comodă și simplă a Cuprex-ului, urmată de efect repede și sigur, face acest leac deosebit potrivit și vrednic de recomandare pentru folosință privată.

Se poate găsi în Farmacii și Droguerii.

(1939) 3-4.

ritul indiferenței și al spătelii, în cotropit și pe colegii noștri brașoveni.

Facem un nou și stăruitor apel cătră toți colegii noștri, să comunice până la 1 Mai a c adresa și adreziunea pentru întrunirea colegială ce vom să aranjem, subscrișului, ca prefectul promoției. — Data și programul întrunirii se vor comunica în scris la fiecare. Cu dragoste frățească:

St. Peneș

Cluj, str. Minerva 11.

Intr'o mină de cărbuni din Franța s'a întîmplat o aprindere de gaze cu explozie (spargere) care a omorît 37 de mîneri iar pe 24 l'a rănit greu.

Focuri mari. În orașul Buhuși din Moldova, au ars săptămîna trecută 200 de case, — iar alte 100 au ars în com. **Mogoșești.** Atîtea familii rămase pe drumuri. Munca stător vieți de oameni s'a făcut cenușe. Iar năcazul cei mare e, că nu erau aproape nici unli asigurări contra focului!

— **La Berlin** a ars cel mai mare hotel. S'au prăbușit la pămînt cele 40 de rânduri, câte lă avea!

Din păcatele orașelor mari. La Galaț o mamă păcătoasă, — nu se știe cine, — și-a lăsat copilul născut abia de-o săptămîună, pe-o bancă în grădina orașului, înfășurându-l în cărpe. S'a găsit la copil o scrisoare, din partea mamei prin care roagă primăria să boteze copilul și să-l dea în casa copiilor găsiți, că ea nu-l poate îngriji și crește...

O mare nenorocire s'a întîmplat în comuna Tătărănu, din județul Râmnicul Sărati. În ziua de 11 Aprilie pe la ora 12 un foc mare a cuprins o gospodărie. Din pricina vîntului focul s'a întins și la alte gospodării de-alungul șoselei (drumului). Au fost arse de tot cinci gospodării, iar altor vre-o douăzeci le-au ars nutreșurile, scăpînd doar casele. Printre cele arse este și secția de jandarmi. Parte din dosare (hîrtiile de cancelarie) au fost scăpate, parte au fost mistuite de flăcări. Satele vecine au alergat în ajutorul celor nenorociți. Se crede că s'a aprins dela niște copii cari se jucau cu cărbuni.

FARMACIA VLAD, ORĂȘTIE,

LÂNGĂ LICEUL „AUREL VLAICU”

atrage luarea aminte on. public din loc și jur, că este înzestrată cu toate solarile de medicamente (leacuri) și **preparatele cele mai nouă și renumite!**, precum și cu tot soiul de **pansamente, parfumerie, săpunuri fine, articoli de gumă, etc.**

Prețurile cele mai moderate.

(1049) 1-10.

Cum trebuie privită „Banca Centrală” pentru industrie și comerț s. a. din Cluj.

— Gândiri în legătură cu adunarea generală. —

În cursul războiului s'au fost sfârșit la noi în țară toate soiurile de mărfuri de trebuință zilnică (pentru hrane și îmbrăcăminte), și nu mai puteau fi înlocuite din ce se rodea sau se făcea în țară.

Pentru acoperirea acestor trebuințe erau două căi: aducerea din străinătate și înființarea de întreprinderi industriale pentru pregătire aci în țară.

În scopul de a mulțumi mai ales trebuințele Ardealului în aceste două privințe, și pe cât se poate, s'a înființat în 1919: „Banca Centrală”. În câțiva ani de-arândul această ban că a adus din afară mari câtațimi de mărfuri de trebuință zilnică, mai ales din Italia și Austria. În anii din urmă însă, mai îndreptându-se stările în lăuntru și desvoitându-se legătura comercianților de-a dreptul cu străinătatea, Banca, în chip, firesc s'a desfăcut pe încetul de negoțul ce l făcea.

În cursul anilor, alături de importul (aducerea din afară), a cultivat și exportul (trimiterea în afară) mai ales de cereale, semințe, trifoi, etc. prin ce a făcut să vie în țară și sume însemnate de bani, și a făcut în străinătate cunoscut numele unei întreprinderi economice românești sănătoase.

A doua cale pe care a fost îndrumată Banca Centrală prin întemeierea ei, a fost îmbrățișarea tărîmului industrial pentru producerea în țară a feluritelor mărfuri industriale.

În această privință Banca Centrală a urmat calea cea adevărată și dreaptă, — nu a „naționalizat” în formă coperită întreprinderi industriale mai vechi (întrând și câțiva Români și spunând că prin asta sunt „naționalizate”), ci a întemeiat din fundament industriile ce azi le susține cu banii săi și le conduce.

De data asta vom arăta aceste industrii, dezvoltarea și însemnătatea lor, precum și slujba bună materială ce o aduc în economia națională a statului român.

„Industria Sârmei” S. A.

„Industria Sârmei” S. A. în Cluj, cu fabrica în Ghiriș, lângă gara Câmpia Turzii, s'a înființat cu scopul ca să îndeplinească un gol în industria națională, fiind de ajutor totodată la munca de zidiri. Fabricile de cuie și de tras sârmă, din vechiul regat, aduceau întreaga câtațime de sârmă laminată din străinătate, fiindcă nici o altă fabrică metalurgică

din țară, nu se deprindea cu fabricarea sârmei laminate în colaci.

Lucrurile de căpetenie pe care le dă fabrica sunt: fier laminat, fier de beton, cuie de sârmă în toate mărimile, sârmă de fier tare, arșă, arămită, sârmă de fier în bare, sârmă zincată (galvanizată), sârmă ghimpată zincată, arcuri de mobile, sârmă de oțel pentru arcuri de mobile, agrafe de birou (cancelarie), etc. Fabrica e singură în țară care face sârmă galvanizată după felul cel mai nou de procedură electrolică. Fabricarea în țară a sârmei ghimpată, are însemnătatea sa și pentru apărarea națională.

Fabricatele, precum măturisesc cei ce le au probat, sunt de întâia mână de bune, și chiar întrec și ca bunătațe și cu privire la prețul de vânzare pe cele mai bune mărfuri din străinătate. Materiile din cari se pregătesc, fabrica le aduce mai ales de la Reșița, iar desfacerea mărfurilor se face numai în lăuntru țării.

Fabrica lucrează azi cu o putere de 4500 Hp. (puteri de cai), dând lucru pe zi la 700 muncitori, dintre cari 600 români. Fiind o industrie nouă, la început a lucrat numai cu specialiști (pricepători, meșteri învățați) din străinătate, încetul i a reușit să și formeze tot felul de specialiști români, cari s'au dovedit destoinici pentru muncă de fabrică.

Pentru desăvârșirea muncitorilor a înființat între timp din mijloacele proprii și o Școală de ucenici, condusă de personalul tehnic și administrativ al uzinei.

Fabrica de eternit

„Meteor” S. A.

Fabrica de eternit „Meteor” S. A. în Oșorheiu (lângă gara Oșorheiu) județul Bihor, prin fabricatele sale ca eternit (table de un material ce nu ia foc, înlocuind țigla pe acoperișe) servește asemenea lucrarea de zidiri în țară, fiind singura în țară de acest fel.

Fabrica produce plăci de eternit în felurite forme și mărimi, pentru acoperișuri de case, etc. Fabricatele sunt de întâia mână ca bunătațe, și sunt folosite la stat pentru zidirile Căilor Ferate; se folosesc și de parochiile noastre pentru acoperit de bisericici, de școli iar de singuraticii pentru edificii de locuit și zidiri economice.

Prețurile țin concurența (iau întrecere) cu prețurile țiglei, fiind mai estine ca eternitul

adus din străinătate. Producția este tot în creștere, așa că nu peste mult va putea mulțumi toate trebuințele țării noastre.

Fabrica de Sticlărie

S. A. în Turda.

„Fabrica de Sticlărie” S. A. în Turda, e înființată din pornirea Băncii Centrale, fiind întovârșită la ea Banca Agrară din Cluj și banca „Victoria” din Arad. La început a fost plănuită mai ales pentru fabricarea de lucruri de masă, ca butelii de vin, bere, ape minerale, borcane, etc. În urma cererii s'a întocmit și pentru fabricarea în măsură mai mare, a sticlelor de menaj (de masă și de bucătărie). Fabrica e înzestrată cu cuptosre moderne și de o putere așa de mare, că poate face ori ce articole de sticlărie de comerț și în câtațimi mai mari, decât ori-care altă fabrică din țară.

După ce a trecut peste greutățile ce se țin de tot începutul, a ajuns să lucreze acum bine de tot, producând nu numai mai mult, ci și cele mai bune lucruri de sticlărie din țară! Lucrurile fabricii dacă nu întrec pe cele de acest fel din străinătate, se poate susține cu teată tăria, că nu sunt cu nimic mai prejos decât acelea!

Materiile din cari pregătește lucrurile sale, fabrica le aduce din țară și se vând în toate orașele țării, cerându-se azi și în capitală București, iar în timpul din urmă au fost desfăcute în Orient, mai ales în Turcia.

Fabrica lucrează cu 600 muncitori, din cari 400 români. iar ca material de ars folosește gazul metan, tocmai ca și „Industria Sârmei” din Ghiriș.

Capitalul societar (banii de pârtașie) al acestor trei industrii e 30 milioane Lei, fiind capital curat românesc, conducerea asemenea românească.

Zidirile și mașinile acestor trei fabrici sunt azi prețuite la o sumă de peste 2000 milioane Lei, iar prețul lucrurilor ce pregătesc ele pe an, este de 350 milioane Lei. În vagoane socotită producția (roada) la an a acestor trei fabrici, dă la 3500 vagoane; prețul materialului de ars folosit la an e de 14 milioane Lei pentru gaz metan; pentru cărașie pe căile ferate române plătesc la an 30 milioane Lei; în dări către stat, județ, comună, plătesc la an peste 5 milioane Lei, iar plata muncitorilor la an se cifrează la 50 milioane Lei.

Cetite și adâncite numai aceste date, lumea limpede judecătoare poate vedea cum trebuie privită Banca Centrală din Cluj. Nu cămătărie a făcut și face această bancă, ci întreprinderi sănătoase și roditoare, întreprinderi naționale. Munca clă-

ditoare depusă de Banca Centrală, se vede mai ales pe terenul industrial, se vede prin cele înființate de ea, arătate mai sus...

În urma acestor înființări, s'au avut mărfuri și de aci de acasă; prin ce țară a fost scutită de import (de aducere din afară, vârsând bani, afară din țară) în preț de sute de milioane; s'au dat cărașii Căilor Ferate Române, după cari s'au plătit statului milioane grele; asemenea pentru materialul de ars și pentru dări, și s'a dat pâne în țară la mii de lucrători de fabrică, la sute de familii, cari au fost reținute în felul acesta dela fuga la America și s'a ajutat astfel la formarea și creșterea armatei de mână a muncitorului de fabrică român.

Înființarea și susținerea de întreprinderi industriale, e împreună cu jertfe, e mai grea și mai anevoioasă decât lucrările de bancă, căci, până când cele din urmă scriu în cărți fără trudă și cu cheltuială mică, dobânzi cari de multe ori fiind umflate, aduc venite ce e drept mari, dar spre ruina datornicilor, până atunci banii vârșăți în industrii, trebuie să fie îngăduitori, trebuie să aibă răbdarea recerută, așteptând vremuri mai bune decât acelea prin care trecem, când apoi vor găsi fără îndoială o mai bogată răsplată materială și morală, decât se poate afla prin lucrările cămătărești.

Astfel se tâlcuește cum capitalurile (banii de pârtașie) puși în întreprinderi industriale, azi încă nu dau un câștig așa de ademenitor, ca aceia din întreprinderile curate de bancă.

Cum împrejurările înaintează tot mai mult spre așezare bună, cum cei chemați tot mai mult se încredințează de trebuința unei cât mai dezvoltate industrii naționale, credem că nu este prea îndepărtată vremea, când și întreprinderile industriale își vor da rodul lor cu belșug, fiind un izvor bogat de câștiguri materiale și morale.

Fiecare acționar al Băncii Centrale, mai ales micul acționar, pentru care dividendă nu joacă rol, poate avea mulțumirea că e pârtaș la aceste întreprinderi industriale puse în slujba economiei noastre naționale, cu încheeri atât de îmbucurătoare, că a ajutat și el la înființarea unor întreprinderi naționale!

Casă de vânzare. 1064 1-3

Vind din cauza mutării casei No. 9 din Str. G. Coșbuc (a Morii), stând din 6 oăși, 3 bucătării, bucătărie de vară cu cămară, și grădiniță, și loc de zidit spre stradă. Locuința se poate lua în folosință dela 1 sau 15 Maiu.

Informațiuni la proprietar în casă sau la Moara orașului în Sebeș (Alba).

Prețul banilor :

	Lei
Un dollar american	173.—
Un franc franțuzesc	6 80
Un dinar sârbesc	2.80
Un franc elvețian	33.—
O coroană cehoslovacă	5.—
O liră englezească	840.—
Un franc belgian	24.—
O marcă germană aur	42.—
Un pengő ungurese	30.—
O coroană aur austriacă	24.—
O drahmă grecească	2.70
O levă bulgară	1.10
O liră turcească	85.—
O liră italiană	8.10

Casă de vânzare,

stând din două odăi, bucătărie și cămară. A se înforma în casă, la :

Mme TRIF.

Orăștie, str. M. Cogălniceanu (Grădinari) 36.

(1061) 1-1

Intravilan și casă.

In comuna Geoagiu de jos, în centrul comunei, pe str. principală, aproape de Juncătorie, de vândut un intravilan împreună cu casă.

Se poate adresa la **Lina Cristea** Geoagiu de jos (călea băilor) și la **Dr. Szegő** ad-vocat în Lipova.

(1059) 1-2

O mașină de imblătit

mănată cu Motor de benzină de 3-4 H. P., ușoară de transportat dintr'un loc în altul, în stare bună, puțin folosită, cu tot ce se ține de ea, — e de vânzare la :

Gheorghe SUCIU

în Zlaști, posta Hunedoara. (1060) 1-1

Casă de vânzare

Trei camere frumoase (2 către stradă), verandă, bucătărie, cămară, pivniță, bucătărie de vară separată, șopron de lemn și coteț, ambele acoperite cu țigă. — 2 curți îngrădite, 1 grădină cu pomi. În curte fântână cu apă foarte bună de beat.

Informații la : (1068) 1-3

Friedrich VELTZER

Orăștie, Str. Nicolae Iorga 12.

Moară de vânzare.

Vând o moară sistematică, în stare bună cu una pereche pietri franceze, plansichter elvețian și elevator, cu accesoriu.

Adresa la ziar sub: „Ocazie rară”. (1063) 1-1

Casă de vânzare.

în Orăștie str. Tudor Vladimirescu Nr. 33. — Constă din două odăi și bucătărie de vară; fântână în curte și cocină; are și grădină. Informații la foaie. (1062) 1-1

Mașină de imblătit,

fabricat Magy All. V. din Pesta, dusă cu motor de benzină de 10 H. P., batoza 300 mm, folosită puțin, e de vânzare la :

George Rob

(1049) 2-2

Turmas, p. Orăștie.

Casă de vânzare

potrivită pentru economi. — Fac și schimb cu altă casă mai în apropiere de Tip. Libertatea.

Ofertă de sărbători

Ofer onorabilului public depozitul meu bogat asortat cu opinci, tălpi, piei de ghețe (fețe) negre și colorate, precum și ghețe gata de tot soiul, dela ghiata (păpucul) de port de toate zilele, până la cele mai fine ghețe de modă și sandale, — cu cele mai ieftine prețuri de fabrică!

Ghețe de pânză în gri și alb, calitate prima, cu prețul uimitor de ieftin, dela 185—380 Lei.

Cu stimă: **RUDOLF KOOTZ**

(1052) 3-3.

Magazin de Piele și Ghețe, în Orăștie Str. Regală 1.

Nu scăpați prilejul!

Sosindu-mi din străinătate și dela mari magazii din țară, cele mai bune mărfuri de manufactură, prima calitate, — invit onorabilii cumpărători de mărfuri de manufactură din loc și din comunele din jur, să nu întreprindă prilejul și mi cerceta Prăvălia mea, în care le pun la îndemână marfă bună, cu prețurile cele mai scăzute! Fără concurență de ieftin! — Anume:

- Crepon colorat, cal. I, . . . metr. 38 Lei
- Crep. color., cal. I, cu bordură „ 48 „
- Stofe pentru haine de dame „ 68 „
- Rips pentru costume de fetițe „ 84 „
- Stofă pentru haine de dame „ 98 „

Vizitarea prăvăliei nu obligă la cumpărare. Nu scăpați prilejul a o cerceta!

1053 3-3

Ioan Inișca,

Comerciant de manufactură, Orăștie, Strada Regală 14 (Casa Szöllösy).

AVIZ. Subsemnatul am o proprietate de 30 jugăre fâneș-pășune în hotarul comunei Cogir, muntele Pruhodiste, în apropiere de moșia lui Bâldea, pe care o vând întreagă sau parte din ea, o dau în arândă pe unul sau mai mulți ani, întreagă sau părți din ea.

Condiții de plată ușoare!

Vad. Malvina Blaga

Trafica, lângă Hot. „Central” Orăștie.

Femeie din casă bună, să cauti ca gospodină, pentru un văduv fără copii, econom în stare bună, locuitor la oraș; să aibă etatea 50-60 ani.

(1047) 3-3

A se adresa la foaie.

CAROL KÖNIG

Zugrăvitor de case, în Orăștie, Piața Târgului de fân No. 3, — lucrează cu prețuri solide, serviciul cel mai mulțumitor. (1040) 4-6.

Casă de vânzare.

În Orăștie, Str. Prințul Mihail (il. a Dealului) e de vânzare o casă stând din 2 odăi, bucătărie, șură și grajd, șopron, și grădină.

1056 2-2

Mihailă Latster.

MOTOR

(1055) 2-4

de 6-7 H. P., batoză cu 2 vînturătoare; o moară completă, cu pietri franțuzești de 30 joli; — altă moară de 20 joli, tot completă; — se vînd foarte ieftin de:

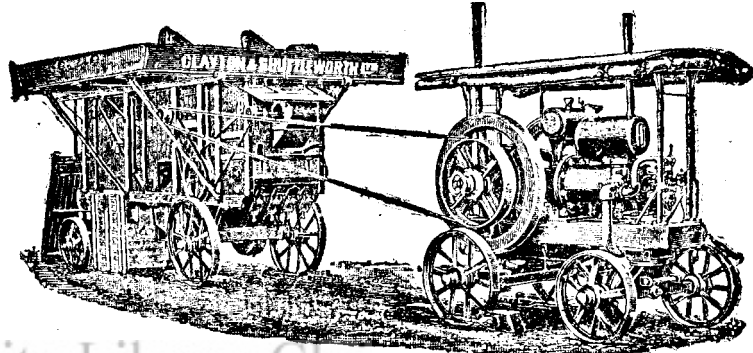
George Teodorovici în Costăneș, p. Teodobești, i. Suceava (Bucovina).

Ofer onorabilului public depozitul meu bogat asortat cu opinci, tălpi, piei de ghețe (fețe) negre și colorate, precum și ghețe gata de tot soiul, dela ghiata (păpucul) de port de toate zilele, până la cele mai fine ghețe de modă și sandale, — cu cele mai ieftine prețuri de fabrică!

De sărbătorile Paștilor fiecare zvoncător de bere să bea de probă o sticlă de **Bere specială: „THOMAS-REX“** și se va convinge că e cea mai plăcută și mai bună bere dela **Fabrica de bere din comuna Sadu (j. Sibiu).**

Deposit: **PETRU ȘTEFAN, Orăștie** (Hotel „Transsylvania“).

CAROL F. JIKELI Alba-Iulia și Sibiu.

Reprezentanța vestitei fabrici: **Hofherr-Schranz, Clayton-Schuttleworth** din Viena. Livrează toate articolele agricole și mai ales motoare cu mașini de treierat, în diferite mărimi. Prețurile și condițiile se dau la cerere.

Cel mai bine asortat depozit de **CRUCI ȘI MONUMENTE** petri negre de granit de Svedia, marmoră albă și albastră, precum și alte soiuri de petri, cu prețuri scăzute.

Simion Ștef, m. pietar Orăștie, Calea Mih. Viteazu. (935) 8-10

Mașini de fabricat țiglă, — de vânzare. Subscribul vînd mașinile mele de fabricat țiglă de ciment în horj, și anume: Două garnituri complete, avînd 1600 forme; o mașină pentru scoacuri (vălce) pentru vîrfurile coperișului și colțuri, — și tot ce se recere la fabricare. Mașinile se pot vedea la subscribul: **„FABRICA DE ȚIGLE DE CIMENT I. HERȚA,** Orăștie, Str. Cogălniceanu (Prundului) 29. (1054) 2-4.

Beția Boale de STOMAC de tot felul ca: lipsa de apetit, mistuirea grea, catarul de stomac, acreala, grăța și vomarea, sgărca de stomac și peste toate greutățile și slăbiciunile stomacului, se înlătură prin **Esența de STOMAC „Vértes“** 4 sticle 540 Lei prin ramburs. — Spese postale și ambalaj în regie proprie. — **Farmacia la „VULTURUL ALB“** Nr. 33, Lugoj, Banat.